

Sygn. akt V GC 331/12

WYROK

W I M I E N I U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Joanna Skowron
Protokolant:	st.sekr.sądowy Ewa Jagiela

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) S.A. Oddział Kopalnia (...) w B.

przeciwko: D. C.

o zapłatę 26.139,60 złotych

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417,00 złotych tytułem kosztów postępowania, w tym kwotę 2.400,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt V GC 331/12

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B., Oddział Kopalnia (...) w pozwie wniesionym przeciwko D. C. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 26.139,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2010 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu. Uzasadniając swoje stanowisko powód wskazał, iż z uwagi na bezskuteczność wezwania do zapłaty pozwanego zaległych należności powód odstąpił od umowy i obciążył pozwanego karą umowną w wysokości 26.139,670 zł stanowiącą 10 % wartości niezrealizowanej części umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego. Pozwany potwierdził zawarcie umowy sprzedaży z dnia 15.02.2010 r. zarzucił jednak brak skutecznego odstąpienia od umowy, albowiem powód nie wyznaczył mu odpowiedniego dodatkowego terminu do wykonania zobowiązania. Wskazał, iż powód w swoim piśmie wskazał jedynie, iż w przypadku nieuregulowania należności w terminie 14 dni umowa zostanie rozwiązana, a zatem brak było wskazania rygору odstąpienia od umowy. Powołując się na brak skutecznego odstąpienia od umowy podniósł, iż brak jest podstaw do obciążenia pozwanego karą umowną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony prowadzą działalność gospodarczą, w ramach której zawarły dnia 15.02.2010 r. umowę sprzedaży węgla brunatnego w sortymencie „orzech” w ilości 2.700 ton o oznaczonych parametrach kaloryczności węgla i jego uziarnienia, określając wartość przedmiotu umowy z wysokości 324.000,00 zł + VAT, z możliwością zmiany ceny jednostkowej (§ 1 i 2 umowy). Umowa miała obowiązywać do dnia 31.12.2010 r. z możliwością jej rozwiązania z zachowaniem oznaczonego w 8 ust. 3 terminie. W § 9 zatytułowanym „Odpowiedzialność odszkodowawcza” strony uregulowały kwestie kar umownych, w ust. 1 postanowiły w jakich wypadkach z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy wykonawca zapłaci kary umowne wraz z podaniem sposobu ich obliczenia.

W § 9 ust. 2 strony ustaliły zasady naliczenia kary umownej, w razie odstąpienia od umowy przez sprzedającego (powoda) z przyczyn leżących po stronie kupującego (pозwanego). Wysokość kary umownej w takim przypadku wynosiła 10% niezrealizowanej wartości netto przedmiotu umowy.

Obowiązki kupującego związane z dokonywaniem płatności zostały uregulowane w § 5 ust. 3-5 i § 8 ust. 1-2 umowy.

Wszelkie zmiany umowy dla swej ważności wymagały formy pisemnej (§ 8 ust. 4).

Dowód: umowa z dnia 15.02.2010 r. k. 9-15, zaświadczenie z ewidencji działalności gospodarczej dot. powoda k. 31-32, odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców KRS dot. powoda k. 23-28

Bezsporne było, iż w toku realizacji umowy pozwany zalegał z płatnościami za sprzedany towar. Zwłoka w płatnościach sięgała od 63 do 105 dni. Brak jest danych kiedy ostatecznie pozwany uregulował zaległości w spełnieniu świadczenia pieniężnego, bezsporne było jednak, że pozwany, także po dniu 21.06.2010 r. uiszczał na rzecz powoda należności z tytułu ceny zakupu węgla oraz ustawowe odsetki zwłoki. Poza sporem pozostawała również okoliczność, iż pozwany był wzywany do zapłaty ceny.

/„zestawienie ilości i wartości oraz przekroczenia terminów płatności” k. 10, zeznania pozwanego k. 68-69/

Pismem z dnia 05.05.2010 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty zaległych należności za odebrany węgiel brunatny, ze wskazaniem, iż w przypadku nieuregulowania w terminie 14 dni, umowa stron zostanie rozwiązana. Brak jest danych w jakiej dacie pozwany otrzymał powyższe pismo. Przed wytoczeniem pozwu pozwany zapoznał się w powyższym piśmie.

Dowód: pismo z dnia 05.05.2010 r. k. 12, zeznania pozwanego k. 68 verte-69

Powód w dniu 21.06.2010 r. skierował do pozwanego pismo, z oznaczeniem, jako dotyczące „rozwiązania umowy sprzedaży węgla brunatnego”, w treści zaś powód wskazał, iż ze względu na zaleganie z płatnościami odstępuje od umowy nr (...) i poinformował, iż naliczył karę umowną w wysokości 26.139,60 zł, przedstawiając stosowne wyliczenia. Pozwany otrzymał powyższe oświadczenie w dniu 30.06.2010 r.

Dowód: oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 21.06.2010 r. k. 13, dowód doręczenie pisma listem poleconym z potwierdzeniem odbioru k. 14,

W dniu 05.07.2010 r. powód wystawił wobec pozwanego notę księgową na kwotę 26.139,60 zł tytułem kary umownej naliczonej na podstawie § 6 ust. 2 umowy nr (...).

Dowód: nota księgowa nr (...) k. 15

Pozwany kilkakrotnie wnosił o nierozwiązywanie umowy, kwestionował skuteczność odstąpienia od umowy oraz wnosił o nieobciążanie go karą umowną. Powód konsekwentnie pozostawał przy swoim oświadczeniu woli.

Dowód: pisma pozwanego z dni: 07.07.2010 r. k. 16, 09.03.2011 r., k. 18-19 48-49, 19.08.2010 r. k. 43, 01.12.2010 r. k. 44-45, 04.01.2011 r. k. 46-47 pismo powoda z dnia 13.07.2010 r. k. 17, 24.03.2011 r. k. 20, 14.10.2010 r. k. 41,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem brak jest podstaw do żądania zapłaty kary umownej w związku z odstąpieniem przez powoda od umowy na skutek niespełnienia świadczenia pieniężnego w terminie przez pozwanego.

Istota niniejszej sprawy sprowadzała się do oceny dwóch kwestii: skuteczności i prawidłowości odstąpienia od umowy oraz uprawnienia do naliczania kary umownej w związku z tym odstąpieniem.

W ocenie sądu złożenie oświadczenia woli przez powoda o odstąpieniu od umowy było skuteczne. Pozwany, nie uiszczając należności w terminie, spowodował, iż powstały leżące po jego stronie przyczyny skutkujące uprawnieniem dla powoda do złożenia takiego oświadczenia woli. Stosownie bowiem do treści art. 491 § 1 kc; jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona **może** wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy, może również bądź bez wyznaczenia dodatkowego terminu żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki. Jak wynika z kolei z § 2 tego przepisu, w przypadku świadczeń podzielnych odstąpienie może dotyczyć niezrealizowanej części umowy.

Zatem, wyznaczenie terminu do spełnienia świadczenia pod rygorem odstąpienia od umowy jest jedynie uprawnieniem, nie zaś obowiązkiem strony.

Z uwagi na niewykazanie stosownym dowodem przez powoda daty doręczenia pozwanemu pisma z dnia 05.05.2010 r. (por. art. 61 kc), i zaprzeczenie pozwanego jakoby otrzymał pismo z dnia 05.05.2010 r. przed dniem złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, sąd przyjął, iż powód odstąpił od umowy, w zakresie dalszych niezrealizowanych części świadczenia, opisany w powoływanym art. 491 § 2 kc.

Pismo z dnia 21.06.2010 r. zostało doręczone pozwanemu w dniu 30.06.2010 r., zatem z tą datą nastąpiło skuteczne odstąpienie od umowy, w zakresie w jakim pozostawała ona do realizacji. Pozwany dopuścił się zwłoki w wykonaniu świadczenia wzajemnego, polegającego na uiszczeniu ceny zakupu, zatem powód co do zasady miał podstawy do zastosowania § 6 ust. 2 umowy tj. odstąpienia od umowy.

Powód jednak nie miał uprawnień do naliczenia kary umownej i obciążenia nią pozwanego. Stosownie do treści art. 483 § 1 kc można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Z treści tego przepisu wprost wynika, iż kara umowna, jeśli została przewidziana umową, jest należna w sytuacji niewykonania zobowiązania (lub nienależytego wykonania) polegającego na spełnieniu świadczenia niepieniężnego. Zapłata ceny za zakupiony towar jest niewątpliwie świadczeniem pieniężnym, zatem w sytuacji opóźnienia lub zwłoki, brak jest możliwości naliczenia kary umownej w oparciu o zapis umowy w § 6 ust. 2. Treść tego zapisu umownego dotyczy naliczenia kary umownej na skutek odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie kupującego. Przyczyną zaś było niepłacenie w terminie ceny za sprzedany towar. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa (por. wyrok Sądu Najwyższego sygn. akt III CSK 288/06 z dnia 2007-02-07 LEX nr 274191) „Odstąpienie od umowy stanowi realizację uprawnień związanych z określonymi wypadkami niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań z umów wzajemnych (art. 491-493 k.c.) i skuteczne odstąpienie od umowy stanowi w pewnym sensie potwierdzenie, że istotnie miał miejsce wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez drugą stronę. Zastrzeżenie kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy można zatem traktować jako formę uproszczenia redakcji warunków umowy, która pozwala na przyjęcie przez strony, że wypadki niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, które uprawniają stronę do odstąpienia od umowy, stanowią jednocześnie podstawę do domagania się zapłaty kary umownej. Ocena skuteczności zastrzeżenia kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy nie może być oderwana od oceny, na czym polegało niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania”.

Skoro przyczyną odstąpienia od umowy było niewykonanie świadczenia pieniężnego, zatem brak jest podstaw do domagania się przez powoda zapłaty na jego rzecz kary umownej.

W ocenie sądu, z powyższych względów, brak jest podstaw do przyjęcia, iż zasadne jest żądanie zapłaty kary umownej. Zachodzi w tym przypadku próba obejścia przepisów ustawy zarówno o karach umownych, co skutkowało oddaleniem powództwa w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje oparcie w treści art. 98 kpc, które są należne pozwanemu jako stronie wygrywającej w wysokości odpowiadającej sumie pojedynczej stawki wynagrodzenia radcy prawnego przy wartości przedmiotu sporu powyżej 10.000 zł (2400 zł) i opłacie skarbowej od posłużenia się pełnomocnictwem – 17 zł, łącznie 2417 zł.